

Samenwerkingsafspraken

Regionale Alliantie 'Zelfmoordpreventie
Noord- en Midden-Limburg'.

De Regionale Alliantie 'Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg' is een netwerk van professionele- en vrijwilligersorganisaties. Samen streven zij in Noord- en Midden-Limburg naar een samenleving zonder suicides.

Inleiding

Wat verstaan we onder zelfmoordpreventie

De term suïcidaal gedrag verwijst naar het geheel aan gedachten, voorbereidingshandelingen en pogingen die een zekere intentie uitdrukken om zichzelf te doden. Concreter gezegd spreken we van suïcidaal gedrag als iemand:

- gedachten heeft over zelfdoding en/of;
- de intentie heeft zichzelf te doden en/of;
- bezig is met het voorbereiden van zelfdoding en/of;
- een poging doet om zichzelf te doden.

Preventie van suïcide richt zich op het voorkomen van suïcidaal gedrag (bij risicogroepen) d.m.v. verschillende soorten preventie.

Belang van zelfmoordpreventie

Gemiddeld overlijden in Nederland vijf mensen per dag aan zelfdoding. Suïcide is doodsoorzaak nummer 1 onder jongeren van 10 tot 25 jaar. Daarnaast doen elke dag 135 mensen een suïcidepoging en komen er elke dag 40 mensen na een suïcidepoging terecht op de eerste hulp. Het aantal mensen dat dént aan zelfmoord, is nog veel hoger: ongeveer 1 tot 3% van alle Nederlanders (bron: 113/CBS, 2021). Suïcide is niet alleen een individueel probleem van mensen die geen uitweg meer zien; suïcidaliteit is een maatschappelijk probleem. Elke zelfdoding veroorzaakt een intens verdriet, onbegrip en vragen voor nabestaanden en raakt gemiddeld 135 mensen per persoon die suïcide pleegt. Elke zelfmoord kost de maatschappij €2,8 miljoen aan directe, indirecte en materiële kosten (bron: Deloitte, 2021). Er rust nog altijd een taboe op praten over suïcidaal gedrag en een stigma op het zoeken van hulp. Terwijl praten over suïcidale gedachten een eerste stap is naar hulp en herstel. 60% van de mensen die een zelfmoordpoging doet, heeft géén contact met een hulpverlener (bron: 113). Dat betekent dat het verbeteren van de (h)erkenning, veiligheid, behandeling en organisatie van de zorg voor mensen met suïcidaal gedrag niet alleen de verantwoordelijkheid is van de zorgsector. Ook lokale professionals en vrijwilligers vanuit verschillende sectoren zoals gemeenten, zorg, welzijn, onderwijs, sociaaleconomisch domein en maatschappelijk domein hebben een verantwoordelijkheid aangaande suïcidepreventie. Deze sectoren hebben gemeen dat zij in contact kunnen komen met personen die mogelijk kwetsbaar zijn voor suïcidaliteit. Ze zijn betrokken bij bepaalde risico verhogende life events zoals het verlies van een baan of partner, ziekte of levensfasen zoals puberteit. Bij zelfmoordpreventie is het belangrijk dat er tussen al deze organisaties vanuit verschillende domeinen korte lijnen zijn en er goed onderling wordt samengewerkt.

Visie

Als Regionale Alliantie 'Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg' streven we ernaar dat niemand in de regio Noord- en Midden-Limburg eenzaam en radeloos sterft door zelfdoding.

Daarom vinden we het van het grootste belang dat we ons volop blijven inzetten om het aantal suïcides en suïcidepogingen terug te dringen. Dit kan geen enkele partij alleen, hier heb je de hele samenleving voor nodig. Van welzijnsorganisaties, tot hulpverlening, media, onderwijsinstellingen, sportverenigingen, cliëntorganisaties, gemeenten en alle inwoners. Met deze alliantie willen alle betrokken partijen laten zien dat zij hun verantwoordelijkheid nemen. Samen willen we het taboe op praten over zelfdoding doorbreken én stigmatisering verminderen. We zullen het uiterste doen om het aantal suïcides binnen hun eigen context tot nul te reduceren. Ook de inzet van ervaringsdeskundigheid (mensen met eigen- en/of naastenervaring met gedachte aan of doen van een suïcidepoging) zien we als meerwaarde in dit proces van beleidsontwikkeling rondom suïcidepreventie.

Ambitie

Elke partner van de Regionale Alliantie 'Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg' geeft een duidelijk signaal af: elke suïcide is er één te veel.

Met deze alliantie sluiten wij ons aan bij de veranderdoelstellingen uit de Landelijke Agenda Suïcidepreventie 2021-2025.

De 3 veranderdoelstellingen:

- **Veranderdoel 1: universele preventie**

Durven en leren praten over suïcide

Universele preventie richt zich op de gehele maatschappij. Om suïcides te voorkomen, is het van groot belang dat we als maatschappij leren en durven te praten over suïcidale gedachten. Dat is niet makkelijk, er heerst nog altijd een groot taboe en schaamte op het praten over zelfdoding.

De ambitie:

Alle alliantiepartners zetten zich actief in om een verandering teweeg te brengen in de maatschappij en bij hun personeel/vrijwilligers, zodat men het gesprek samen leert en durft te voeren en het isolement van mensen met suïcidale gedachten wordt doorbroken.

- **Veranderdoel 2: selectieve preventie**

Bij risicogroepen doorvragen en hen helpen hulp te zoeken

Selectieve preventie richt zich op groepen in de bevolking met een verhoogd risico. Uit recente cijfers van 113 Zelfmoordpreventie blijkt dat de volgende groepen bijvoorbeeld een verhoogd risico lopen: mannen van middelbare leeftijd, jongeren met psychische problemen, LHBTIQ+-personen of mensen die op dat gebied zoekende zijn, mensen met financiële problemen, mensen die een eerdere suïcidepoging hebben gedaan, agrarisch ondernemers en nabestaanden van mensen die zijn overleden door suïcide.

De ambitie:

Alle alliantiepartners zetten zich actief in om het risico op suïcidaal gedrag bij mensen uit de geschetste risicogroepen te verkleinen en dit bespreekbaar te maken. Er wordt ingezet op het vergroten van de weerbaarheid van mensen uit deze risicogroep zodat de kans op het ontstaan van suïcidaal gedrag kleiner wordt. De maatregelen binnen dit veranderdoel kunnen deels toegesneden zijn op de doelgroepen zelf, maar ook deels gericht zijn op naasten of professionals/vrijwilligers die vaak met deze doelgroepen in aanraking komen.

- **Veranderdoel 3: geïndiceerde preventie**

Veiligheid en goede zorg bieden aan mensen met suïcidaliteit

Geïndiceerde preventie richt zich op mensen die daadwerkelijk worstelen met suïcidaliteit. We willen er alles aan doen om ervoor te zorgen dat deze mensen veilig blijven en snel toegang krijgen tot adequate zorg. Daarvoor is nodig dat professionals, vrijwilligers, naasten en ervaringsdeskundigen weten wat ze kunnen doen als iemand worstelt met suïcidaliteit en hoe ze met elkaar kunnen samenwerken, want niemand kan suïcide in zijn eentje voorkomen

De ambitie:

Alle alliantiepartners committeren zich aan de gemaakte werkafspraken 'Wat te doen bij suïcidale gedachten/suïcidepoging' (zie bijlage 1: Werkafspraken Noord- en Midden-Limburg 'Wat te doen bij suïcidale gedachten/suïcidepoging').

Inspanningsverplichting

Deze samenwerkingsafspraken worden gemaakt tussen de partners van de Regionale Alliantie 'Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg'. Dit zijn vertegenwoordigers van organisaties die vanuit hun (semi-)professionele contact met personen die mogelijk kwetsbaar zijn voor suïcidaliteit, expertise willen opbouwen om het aantal suïcides en suïcidepogingen terug te dringen.

De samenwerking is vrijwillig maar niet vrijblijvend. De leden van de Regionale Alliantie 'Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg' spreken af, dat zij:

- actief kansen benutten om zelfmoordpreventie vorm te geven in het eigen beleid van de organisatie;
- de gemaakte afspraken in de ambitie bij de 3 veranderdoelen naleven;
- zelfmoordpreventie ook actief uitdragen in hun lokale samenwerkingsnetwerk;
- actief participeren in het 'Lerend Netwerk Zelfmoordpreventie' middels participatie aan minimaal 1 van de werkgroepen.

De inzet van de partners wordt gegarandeerd door ondertekening van deze afspraken.

Evaluatie en borging

De borging en evaluatie van de Alliantie Zelfmoordpreventie Noord- Midden-Limburg is als volgt opgebouwd:

- Er wordt zowel voor Noord-Limburg als voor Midden-Limburg een regionale regisseur aanwezen die waakt over de naleving van de Alliantie én die regie pakt in het vormgeven en uitwerken van het 'Lerend Netwerk Zelfmoordpreventie' voor die regio;
- De gemaakte samenwerkingsafspraken van de Regionale Alliantie 'Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg' worden voortdurend geëvalueerd in het 'Lerend Netwerk Zelfmoordpreventie' en zo nodig bijgesteld;
- In het 'Lerend Netwerk Zelfmoordpreventie' worden regionaal werkgroepen gevormd per veranderdoel. Deze werkgroepen krijgen een 'aanjaag- en verbindingsrol' in de uitwerking van de hierboven geformuleerde veranderdoelambitie. De werkgroepen koppelen minimaal 2x per jaar terug aan de regionale regisseur;
- De Alliantie Partners vaardigen aandachtsfunctionarissen af als deelnemer aan minimaal 1 van de werkgroepen. Deze deelnemers aan de werkgroepen dragen vervolgens zorg voor de verbinding en vertaling naar de eigen en lokale situatie;
- Jaarlijks wordt er door het 'Lerend Netwerk Zelfmoordpreventie' een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor de Alliantie Partners uit beide regio's samen (Noord- en Midden-Limburg) om elkaar te inspireren, best practices te delen en knelpunten te signaleren.
- De structuur en werkwijze van de Alliantie wordt elke 3 jaar geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Ondertekening

Deze afspraken worden gemaakt voor onbepaalde tijd en kunnen door de partners onder opgaaf van reden op elk moment worden opgezegd.

Op de afspraken in deze Alliantie overeenkomst is het Nederlands recht van toepassing. In geval van een geschil tussen partijen in de Alliantie, zullen partijen dit volgens de minnelijke weg in overleg trachten op te lossen. Indien partijen er ook na opschaling naar directieniveau er niet in slagen om een oplossing voor het geschil te vinden, zal het geschil worden voorgelegd aan Rechtbank Limburg.

Aldus overeengekomen: